

Projekts Nr. LLI-506 «Droša vide skolēniem un skolotājiem – kvalitatīvas izglītības pamats (Safe School)»

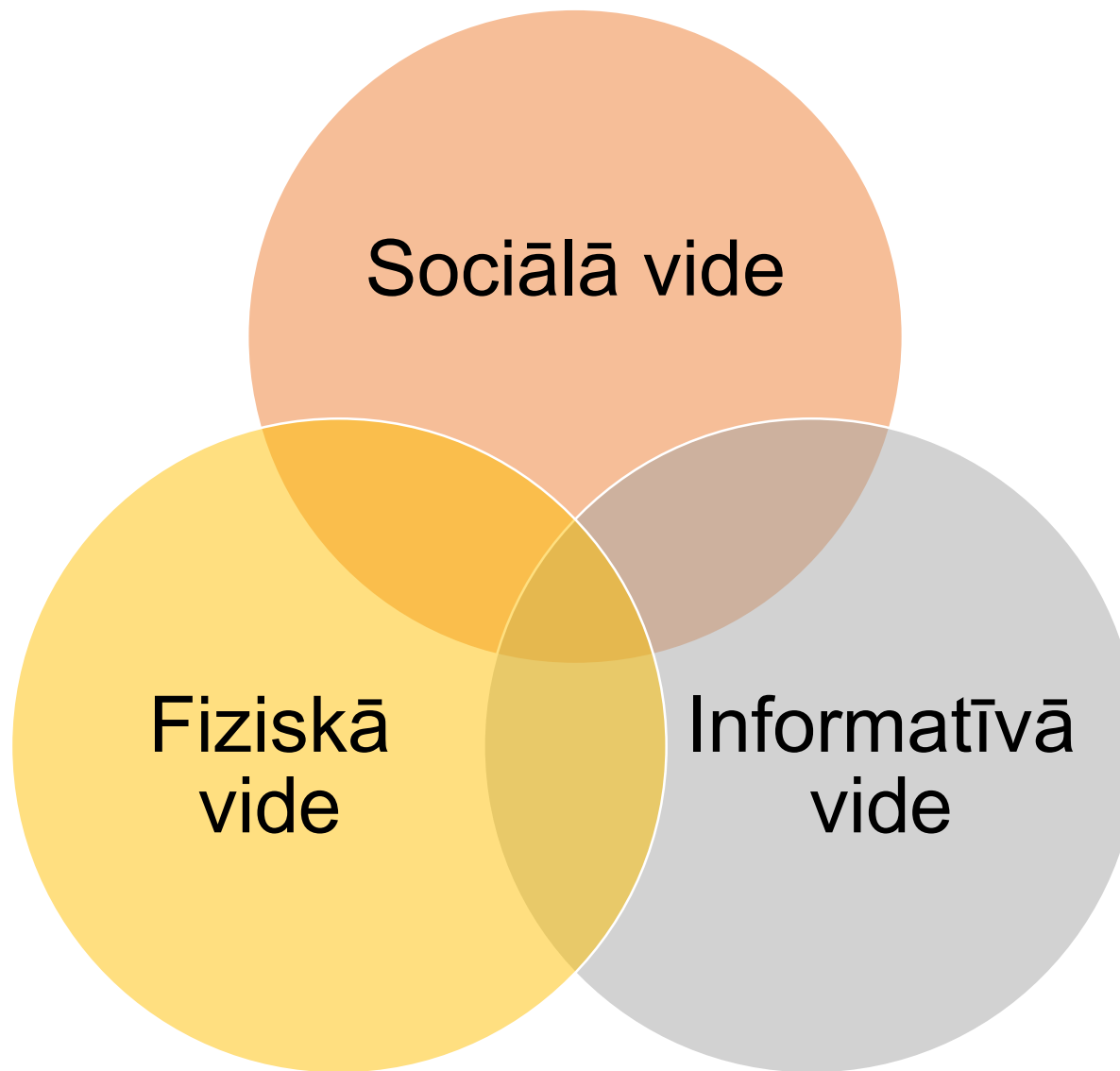
«Mūsdienīga mācību vide – nozīme, ieguvumi, ieteikumi»

Latvijas Universitātes Pedagoģijas,
psiholoģijas un mākslas fakultātes
docente, Dr. paed. **Ilze Šūmane**

18.05.2022.

Mācību vide

ir mērķtiecīgi organizēts fizisko, sociālo un informatīvo apstākļu kopums, kurā skolēns veido un īsteno savu pieredzi: zināšanas, prasmes un attieksmes pret sevi un apkārtējo pasauli (Šūmane, 2012)

Kas raksturo mūsdienīgu mācību vidi?

- Menti.com

1818 1573

<https://www.mentimeter.com/app/presentation/4da59752339bab64b6201f6f3528b029/5f0b6edbc07d/edit>

Inovatīva mācību vide

- <https://www.youtube.com/watch?v=uUisTKQFDho>

Refleksija mazajās grupās (5 min.)

Kā varam raksturot videofragmentā redzamo mācību vidi? Kas tajā likās pazīstams, interesants, uzrunājošs u.tml. Vai mēs būtu gatavi šāda vidē strādāt?

Lūdzu, grupas diskusijas kopsavilkumu viens no grupas ierakstiet:

Menti.com

1818 1573

<https://www.mentimeter.com/app/presentation/4da59752339bab64b6201f6f3528b029/0ceaeaf44bc0/edit>

Mācību telpas dizaina pamatprincipus (Barrett, Zhang, 2009) :

- dabiskums – lai ievērotu cilvēka pamatvajadzības pēc gaismas, gaisa un drošības;
- individualizācija – cilvēki pasauli uztver dažādos veidos ar dominējošo uztveres veidu.
- piemērots stimulācijas līmenis – mācīšanās fokusē gan uzmanību, gan perifēro uztveri.

Fiziskā mācību vide skolā

- Pārveidota no statiskas un nemainīgas uz ātri pārveidojamu
- Piemērota reālas dzīves problēmsituāciju risināšanai
- Skolā ir iekārtotas daudzfunkcionālas telpas, plašas klases, kurās viegli pāriet no īsas frontālas lekcijas uz grupu darbu
- Elastīgu telpu plānojumu, kur pēc nepieciešamības iespējams vienkopus izmantot un pārraudzīt daudzveidīgas darba formas.
- Skolēni var ērti piekļūt daudzveidīgām tehnoloģijām, improvizētām darbnīcām modeļu un prototipu izgatavošanai
- ir apspriežu telpas mazām grupām, vietas fokusētam individuālam darbam .

Klases iekārtošana

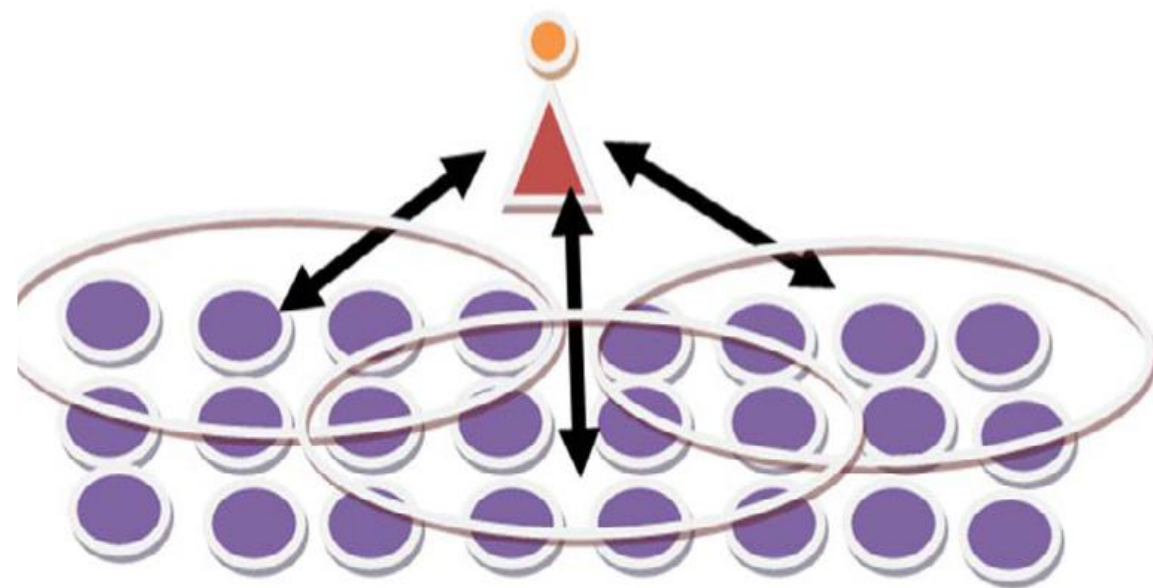
- Kādus signālus tā mums raida? Uz ko tā aicina? Ko tā aizliedz?
- Cik daudz tā pasaka par klasi/mācību priekšmetu/mani -vai telpā ir kaut kas personisks (darbi, foto)
- Vai tā ir droša vieta? Vai telpa ir pārskatāma?
- Vai telpa rosina uz patstāvīgu darbu?
- Vai ir dažādas komunikācijas iespējas, arī „klusā zona”?
- Vai telpā ir iespējamās dažādas mācību formas?
- Vai telpā ir brīvs laukums dažādām aktivitātēm?
- Vai to ir iespējams ātri mainīt?

Skolēnu un skolotāja mijiedarbības zonas:

(Martin, 2002)

- Sarkanā zona – 2,5 m ap skolotāju. Klases dzīve būtu ideāla, ja visi skolēni visu dienu atrastos sarkanajā zonā
- Dzeltenā zona – 2,5 m līdz 4,5 m ap skolotāju. To dēvē par piesardzības zonu
- Zaļā zona – vairāk par 4,5 m ap skolotāju. Šī ir visbrīvākā zona no skolotāja kontroles.

Telpas kvalitātes kritēriji (adaptēts no Forster, 2009)

Telpas kvalitātes kritērijs

Pedagoģiskais aspekts

Telpas lielums

Sociālais tuvums, darba formas

Telpas iekārtojums

Komunikācija, kustība

Telpas funkcionalitāte

Mācību metodes

Telpas noformējums

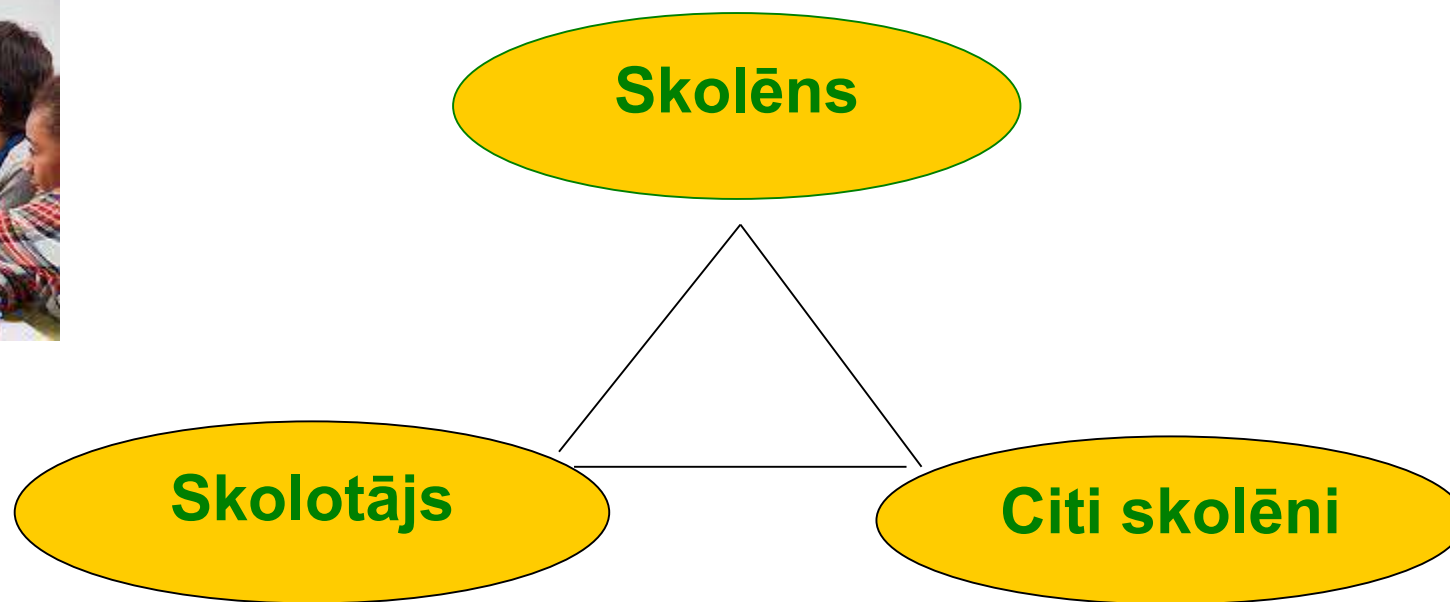
Skolēna piederība telpai, klasei, mācību priekšmetam;
estētiskās vajadzības, estētiskā audzināšana

Telpas fizikālie faktori

Ergonomiska darba vide skolēniem un skolotājiem

Sociālā vide

Skolēncentrēta mācību vide

- aktīva, nevis pasīva skolēna mācīšanās;
- paaugstināta pašu skolēnu izvēle un atbildība;
- lielāka skolēnu autonomija;
- skolotāja un skolēnu savstarpējā sadarbība;
- savstarpēja cieņa skolēnu un skolotāja attiecībās;
- refleksīva pieeja mācību un mācīšanās procesam gan no skolotāja, gan skolēnu viedokļa.

Klases sociālā vide

- Skolēnu un skolotāju savstarpējā sadarbība,
- Palīdzība,
- Piederība klasei,
- Taisnīgums,
- Patstāvība,
- Empātija
- Pozitīva uzvedība

Piederība skolai/klasei/ grupai

Identitāte

Rituāli

Tradīcijas

Kopīgi uzdevumi

Noteikumi

Droša mācību vide

- Uzturēt tīru un sakārtotu klasi.
- Iedrošināt iespēju skolēniem izteikt savu viedokli.
- Uzslavēt skolēnu sasniegumus.
- Veidot atbalstu skolēnu pozitīvai uzvedībai.
- Veidot atbilstošas savstarpējās attiecības ar skolēniem

Uz sadarbību orientētās mācību metodes

- Grupu darbs
- Pāru darbs
- Problēmorientēti mācību uzdevumi
- Diskusijas,
- Dialogi
- Lomu spēles
- Simulācijas

Iekļaujoša mācību vide

- Iekļaujošā izglītības vidē ir ievērotas visu skolēnu daudzveidīgās vajadzības, palielinot ikviena skolēna līdzdalības iespējas mācību procesā, tostarp arī skolēnu ar īpašām vajadzībām iekļaušanu izglītības programmās.
- Iekļaujošās izglītības principu ievērošana nozīmē neizcelt tikai vienu grupu – bērni ar speciālajām vajadzībām.
- Tas nozīmē, ka visiem skolēniem – ar vai bez speciālām vajadzībām – ir iespēja mācīties kopā

Universālais dizains

- **Universālais dizains** ir jauns domāšanas virziens, kas noteic, ka galvenā vērtība sabiedrībā ir cilvēks, un tikai cilvēka ērtības un drošība ir galvenie humānas vides veidošanas kritēriji. *Universālais dizains* nozīmē tādu produktu, vides, programmu un pakalpojumu dizainu, kurus, cik vien iespējams, visi cilvēki var izmantot bez pielāgošanas (SUSTENTO, 2018)

Elastīga mācīšanās

- elastīga mācīšanās ir izglītības pieeju kopums un sistēmas, kas nodrošina skolēniem **lielāku izvēli, ērtības** un **personalizētu mācīšanos** atbilstoši skolēnu vajadzībām. Īpaši elastīgā mācīšanās nodrošina skolēnus ar izvēles iespējām – kur, kad un kā notiek mācīšanās, izmantojot dažādas tehnoloģijas, lai atbalstītu mācību procesu

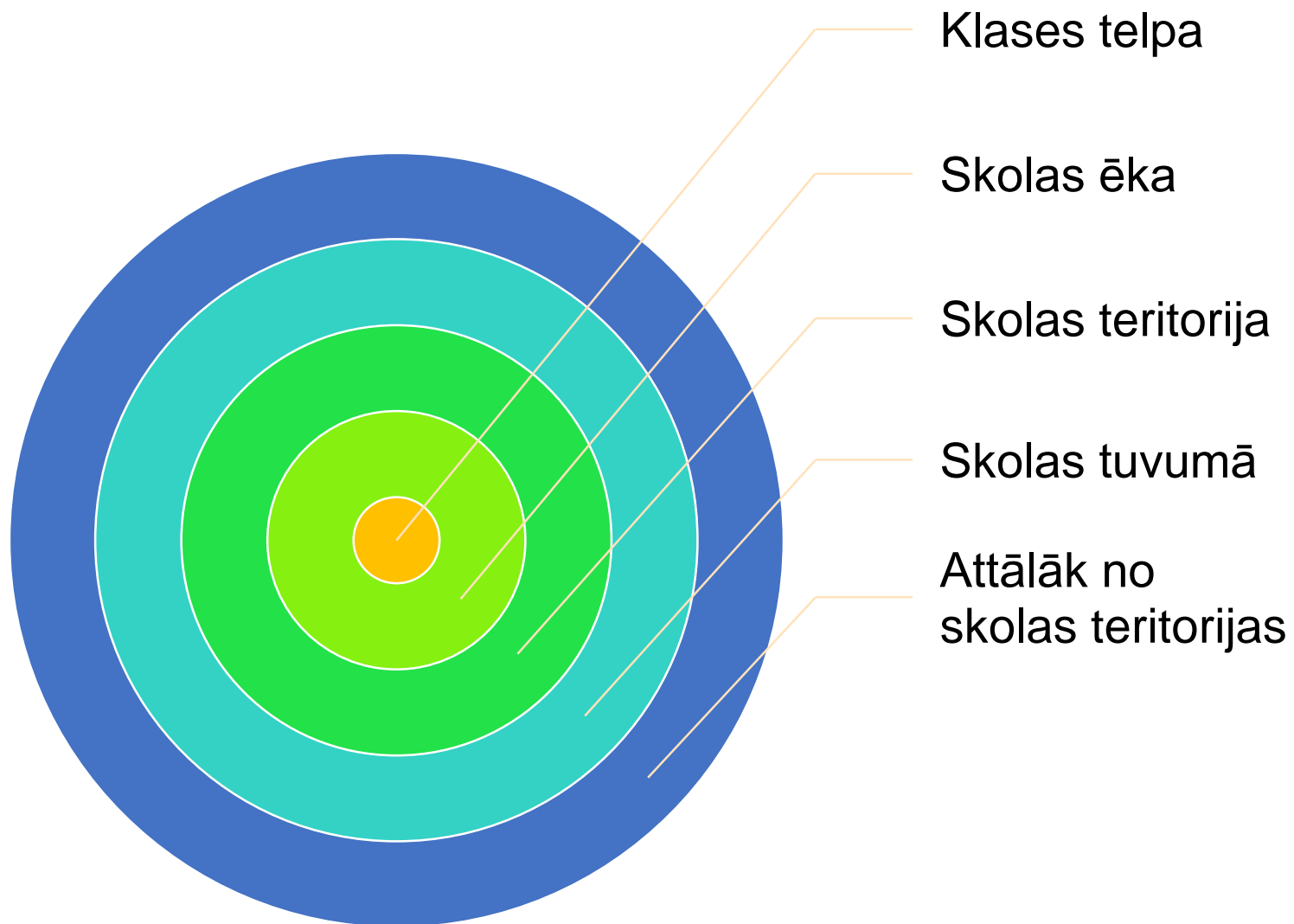
(Lee & McLoughlin, 2010).

Slovenske Konjice (Slovēnija)

Skolēna mācību vide

Ko es varētu darīt, lai uzlabotu skolēnu mācīšanās vidi?

- <https://ieej.lv/EpIPO>

- <https://padlet.com/ilzesumane/hsk55cyodpm7dk81>

Mēs varam padarīt
dzīvu citos tikai to,
kas mūsos pašos ir
dzīvs. (A.Brīlmeiers)

